

Punkt i protokollet PR 26/2026 rd

Plenum

Torsdag 19.3.2026 kl. 16.00—19.36

5. Lagmotion med förslag till lagar om ändring av 40 § i gymnasielagen och 80 § i lagen om yrkesutbildning

Lagmotion LM 29/2025 rd Markku Siponen cent m.fl.

Remissdebatt

Andre vice talman Tarja Filatov: Ärende 5 på dagordningen presenteras för remissdebatt. Talmanskonferensen föreslår att ärendet remitteras till kulturutskottet.

För debatten reserveras i detta skede högst 30 minuter. Om vi inte inom denna tid hinner gå igenom talarlistan avbryts behandlingen av ärendet och fortsätter efter de övriga ärendena på dagordningen.

Debatten börjar. — Ledamot Siponen, varsågod.

Debatt

18.38 **Markku Siponen kesk** (esittelypuheenvuoro): Kiitoksia, arvoisa rouva puhemies! Tässä lakialoitteessa ehdotetaan muutettavaksi lukiolain 40 §:ää ja ammatillisesta koulutuksesta annetun lain 80 §:ää. Tässä lakialoitteessa esitetään, että lukiolakia ja lakia ammatillisesta koulutuksesta muutetaan siten, että mobiililaitteiden käyttökieltoa oppituntien aikana laajennetaan koskemaan myöskin toisen asteen oppilaitoksia.

Tämä kännykkäkielto peruskoulujen oppitunneilla astuu voimaan tämän vuoden elokuussa, ja sen mukaanhan oppilas ei saa käyttää puhelinta tai muuta mobiililaitetta oppituntien aikana lukuun ottamatta niiden käyttöä opettajan luvalla oppimistarkoitukseen taikka rehtorin tai opettajan luvalla henkilökohtaiseen terveydenhoitoon taikka 31 §:ssä tarkoitettuna apuvälineenä. Perusopetuslaissa edellytetään myös, että järjestyssäännöillä tai järjestysmääräyksillä tulee määrätä puhelinten ja muiden mobiililaitteiden säilytyksestä 4 momentissa tarkoitetuissa tilanteissa sekä niiden käytöstä ja säilytyksestä työpäivän aikana muulloin kuin oppitunneilla. Kokemusten perusteella jo muutamassa kuukaudessa — itse asiassa nyt on jo muutama kuukausi lisää, kun syksyllä tämä aloite kirjoitettiin — on havaittu, että työrauha oppitunneilla on parantunut ja kännykällä tapahtuva kiusaaminen on perusopetuksessa vähentynyt.

Opetushallitus on ottanut kännykkäkieltoon lakia tiukemman kannan ja suosittelee koulukohtaisesti järjestyssäännöillä laajentamaan kieltoa ja kokeilemaan myös opetuksetonta kouluaikaa, esimerkiksi välitunteja ja ruokailuja. Osassa peruskouluja on toimittukin näin.

Arvoisa rouva puhemies! Näiden peruskoulun hyvien kokemusten perusteella on tarkoituksenmukaista ryhtyä valmistelemaan säädöksiä myös toisen asteen oppilaitoksiin. Työrauhan parantamiseksi tulisi kieltää mobiililaitteiden käyttö lukioissa, ammatillisissa opinnoissa ja tutkintoon johtavan koulutuksen oppitunneilla lukuun ottamatta niiden käyttöä

Punkt i protokollet PR 26/2026 rd

opettajan luvalla oppimistarkoitukseen taikka rehtorin tai opettajan luvalla henkilökohtaiseen terveydenhoitoon.

Puhelimen näytön jatkuva tarkkailu vie kaiken huomioon ja heikentää oppilaan keskittymiskykyä. Koulussa tarkkaavaisuus siirtyy opeteltavan asian sijaan puhelimeen, ja koulutyössä on eduksi työrauhalle, keskittymiselle, opettamiselle ja oppimiselle se, että puhelimen käyttö kielletään oppituntien ajaksi, ellei siihen ole jotain erityistarvetta. Peruskoulun kännykkäkiellon tapaan mobiililaitteiden käyttö toisen asteen opinnoissa olisi sallittua oppitunneilla rehtorin tai opettajan luvalla oppimistarkoitukseen tai terveydellisistä syistä, kuten esimerkiksi diabeetikoilla verensokerin seurantaan. Sallittua kännykän käyttö olisi myös silloin, jos pitkäaikaissairaus tai tilapäinen terveydentilan muutos sitä edellyttää hoidon seurannan vuoksi.

Arvoisa rouva puhemies! Niin kuin tiedetään, toisella asteella on käytössä ainakin tällä hetkellä runsaasti sähköisiä oppimateriaaleja, ja mikäli niiden käyttämiseen ei ole muuta välinettä, kuten tietokonetta, voidaan uuden lainkin mukaan näissä tilanteissa edelleen hyödyntää oppilaan omaa mobiililaitetta. Joissakin toisen asteen oppilaitoksissa on laadittu järjestyssääntöjä tai sovittu yhteisesti mobiililaitteiden käytöstä, mutta selkeä säädöspohja takaisi yhtenäiset käytännöt ja järjestyssäännöt kaikkiin oppilaitoksiin.

Mobiililaitteikieltoa puoltaa myös niiden yleistynyt käyttö kiusaamisen välineenä. Kaikenlaiseen kiusaamiseen pitää puuttua välittömästi, ja tällä hetkellä valitettavasti opettajien on vaikea havaita ja puuttua sosiaalisen median kautta tehtyyn kiusaamiseen.

Arvoisa rouva puhemies! Kuten tiedetään, älypuhelimet ovat lisänneet erityisesti nuorten ja aikuisten ruutuaikaa, ja liiallisella ruutuajalla on runsaasti negatiivisia niin fyysisiä kuin psyykkisiä terveysvaikutuksia kaikenikäisille ihmisille. Se myös vaikuttaa ihmisten väliseen vuorovaikutukseen ja vähentää kasvokkaista kanssakäymistä. Ruutuaika myös voi vaikeuttaa nukahtamista, lyhentää unta, heikentää unen laatua, lisätä väsymystä, hankaloittaa painonhallintaa liikunnan ja arkiliikkumisen vähentyessä sekä aiheuttaa kipuja ja särkyjä epäergonomisten ja staattisten käyttöasentojen ja liiallisen paikallaanolon myötä. Ruutuaika voi myös heikentää mielen hyvinvointia ja lisätä ärtyneisyyttä ja stressiä. Liikakäyttö vaikuttaa myös lasten ja nuorten kielelliseen kehitykseen, estää aivoja palautumasta ja vaikuttaa siten keskittymiskykyyn ja muistiin.

Arvoisa rouva puhemies! Tämä aloite jätettiin yhdessä edustajakollegoiden kanssa jo viime syksynä, loppusyksystä. Sen jälkeen voin ilokseni todeta, että myös muun muassa Opettajien ammattijärjestö OAJ on tullut samoille linjoille ja puoltaa tällaista lakimuutosta, säädöspohjaa myös toisen asteen oppilaitoksiin. — Kiitos.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Kiitoksia. — Ja sitten edustaja Hänninen.

18.44 Juha Hänninen kok: Arvoisa puhemies! On muistettava kiittää silloin, kun siihen on aihetta — kiitos. Suomen Keskusta on tuonut meille käsiteltäväksi tärkeän lakialoitteen — kiitos siitä teille vielä kerran.

Tässä lakialoitteessa ehdotetaan, että mobiililaitteiden käyttökiellot tulisi laajentaa myös toiselle asteelle. Peruskoulujen kännykkäkiellosta on jo muutamassa kuukaudessa saatu selkeitä tuloksia: työrauha on parantunut, ja kiusaaminen on vähentynyt. Nämä ovat konkreettisia, mitattavia vaikutuksia, ja ne perustuvat kouluilta saatuihin havaintoihin. Oppimisturvallisuuden takaaminen on erittäin tärkeää. Tuo työ ei rajoitu vain peruskouluun vaan on yhtä tärkeää myös myöhemmissä opinnoissa. On totta, että toisen asteen opiskeli-

Punkt i protokollet PR 26/2026 rd

joilla on suurempi vastuu omasta oppimisestaan, mutta samalla he ovat aivan yhtä alttiita häiriöille. Kännykän näytön jatkuva vilkuilu vie huomion opetuksesta ja heikentää keskittymiskykyä. On vaikea puhua työrauhasta, jos opiskelijan huomio jatkuu tunnin aikana kymmeniin ilmoituksiin ja viesteihin.

Arvoisa puhemies! Minut tekee erittäin surulliseksi se, että tänä päivänä yhä useampi lapsi ja nuori kokee kiusaamista. Etenkin kännyköiden ja sosiaalisen median merkitys kiusaamisen välineenä on kasvanut. Opettajien on vaikea havaita ja estää sosiaalisen median kautta tapahtuvaa loukkaavaa toimintaa, ja tähän toimintaan puuttuminen on entistään vaikeampaa, jos puhelimet ovat jatkuvasti esillä. Jos haluamme tukea opiskelijoiden hyvinvointia, keskittymiskykyä ja oppimistuloksia, on tämä oikeansuuntainen ja tarpeellinen askel. Kyse on järkevästä rajauksesta, joka palauttaa oppitunnille työrauhan ja takaa oppimismahdollisuuden. Siksi kannatan aloitteen lähettämistä eteenpäin. — Kiitos, arvoisa puhemies.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Kosonen.

18.47 **Hanna Kosonen kesk:** Arvoisa puhemies! Tämä lakialoite on todella tarpeen. Se olisi ehkä voitu tehdä jo aikaisemminkin. Tästä on erittäin hyviä kokemuksia nyt perusasteen kännykkäkiellon osalta oppituntien aikana. Toki välitunneillakin voisi tämä sama kännykkäkielto olla ihan siellä laissa, niin jokaisen koulun ei tarvitsisi sitten erikseen sitä kieltä omilla järjestyssäännöillä.

Tämä toisen asteen kännykkäkielto oppitunneilla on jo joissakin kouluissa, oppilaitoksissa toiminnassa, mutta me haluamme tällä lakiin kirjoitettavalla kännykkäkiellolla saada yhdenvertaiset mahdollisuudet kaikille, kaikissa oppilaitoksissa opiskeleville nuorille häiriöttömään opiskeluun tunneilla.

Tässä edustaja Siponen tosi hyvin luetteli niitä hyviä piirteitä, mitä kännykättömyys voi tuoda. Se, että siellä tunneilla on vähemmän häiriöitä, vähentää stressiä ja parantaa oppimistuloksia. Englannissa on tehty nimenomaan lukioasteella tutkimusta kännykkäkiellosta, kuinka siellä on toiminut, ja tuloksena on ollut, että se on parantanut erityisesti heikompien oppilaiden tuloksia.

Tämä tulee tuomaan myös vähemmän kurinpidollisia tilanteita, kun säännöt ovat selkeät, että sitä kännykkää ei käytetä kuin oppimistilanteissa rehtorin tai opettajan luvalla, ja siten opettajille jää aikaa enemmän opetukseen ja näille opiskelijoille enemmän aikaa oppimiseen.

Toivotaan tälle hyvää menestystä siellä meidän sivistysvaliokunnassa ihan senkin takia, että meidän kaikkien ruutu-aika on aikamoinen myös täällä eduskunnassa, ja varmasti vähemmälläkin jokainen pärjäisi.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Hamari.

18.49 **Lotta Hamari sd:** Arvoisa rouva puhemies! Kiitän edustaja Siposta ja keskustaan tästä lakialoitteesta. Itselläni sen allekirjoitus oli mennyt ohi. En tiedä, oliko se yleisesti allekirjoitettavana, mutta tässä nyt annan kyllä tukeni tälle aloitteelle. Olisin hyvin sen voinut allekirjoittaa. Oli myös mukava kuulla tässä nyt, että OAJ on kannattanut tätä. Juuri ensi maanantaina tapaan Pirkanmaan OAJ:ta, niin voimme tästäkin aiheesta heidän kanssaan keskustella.

Punkt i protokollet PR 26/2026 rd

Me tulevaisuusvaliokunnassa julkaisimme viime syksynä teoksen nimeltä ”Sosiaalinen media ja digitaalinen arki — Lapset, nuoret ja perheet muutoksen keskellä”. Suosittelemme teille erittäin paljon tätä julkaisua. Sieltä myös löytyy paljon perusteluita, mitä varmasti tässäkin lakialoitteessa hyvin on tuotu perusteluissa esille. Se käsittelee toki tätä aihetta vielä vähän laajemmin kuin pelkästään kännykkäkieltoa.

Mutta lapsilla ja nuorilla on siis kyllä tätä digiähköä jo ihan tarpeeksi. Tapasin myös Lukiolaisten Liittoa viime syksynä, ja hekin kertoivat, kuinka monta erilaista sovellusta heidän tarvitsee koulupäivän aikana tai koulun jälkeen, kun tekevät läksyjä tai lukevat kokeisiin, avata, jotta he pystyvät kaikkeen siihen oppimateriaaliin pääsemään, mitä heillä on. En sinänsä vastusta digitalisaatiota, mutta jopa Lukiolaisten Liitto oli sitä mieltä, että he toivoisivat näitä ihan perinteisiä oppimateriaaleja enemmän. Joten vaikka digitalisaatiota sinänsä kannatankin, en ajattele, että kännykkää nyt juuri siellä oppitunnilla tarvitsisi, joten sitä digiä ehtii kyllä oppia myöhemminkin tai muuallakin kuin siellä oppitunneilla.

Olemme myöskin juuri kuulleet, tai mediastakin saaneet lukea Ylen ja Helsingin Sanomienkin jutuissa, miten tekoälyn avulla pystytään tekemään deepfake-kuvia ja muuta. Turvallisuus digitaalisessa ympäristössä vaatii meiltä päättäjiltä kyllä lainsäädäntöä. Onneksi tästäkin aiheesta on tulossa itse asiassa lakialoite — edustaja Perholehto on siitä juuri tehnyt aloitteen, joka on allekirjoitettavana — eli siihenkin olemme puuttumassa. Mutta palatakseen tähän kyseiseen lakialoitteeseen, näen sille kyllä vahvat perusteet. Tosi harmi, että joudumme näitä lainsäädännön kautta tuomaan, mutta tässä varmaan nyt punnitaan kuitenkin myöskin tämmöistä tasapainoa ja sitä, että suojelemme lasten ja nuorten oppimisrauhaa. Tarvitsemme myös alustojen vastuuta ja paljon, paljon muitakin toimia, mutta tälle annan kyllä tukeni.

Sitten vielä mainitsen nopeasti tähän loppuun, että huomennahan on täällä nuorten parlamentti, joten ehkä pääsemme nuortenkin kanssa tästä keskustelemaan. He varmaankin vastustavat tätä, mutta katsotaan, sielläkin on varmaan erilaisia näkemyksiä. — Kiitos.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Holopainen.

18.52 Mari Holopainen vihr: Arvoisa rouva puhemies! Meillä on sukupolvi, jonka osalta emme ole osanneet toimia ja joka on jäänyt ikään kuin heitteille digilaitteiden käytön osalta, kun aikuiset eivät ole osanneet antaa rajoituksia — eivät itselleen eivätkä nuorillekaan. On hyvä, että asiaan on nyt vihdoinkin herätty. Laaja tutkimusnäyttö myöskin puoltaa sitä, että älypuhelimien liiallinen käyttö heikentää keskittymistä ja lisää nuorten kuormitusta. Nuoret ovat itse tuoneet tämän esiin myös tuoreessa nuorisobarometrissa. Sosiaalisen median paineet oli yksi nuoria kuormittavista asioista, jonka he vahvasti nostivat esiin.

Nämä algoritmit ja muut laitteet on tietysti suunniteltu parhaalla mahdollisella tavalla koukuttamaan meitä kaikkia. Siellä on parhaat tutkijat taustalla testaamassa, mikä saa meidät viettämään kaikkein eniten aikaa kyseisen palvelun parissa. Itsesäätely on todella vaikeaa, ja erityisesti se on vaikeaa nuorille. Tämä me tiedetään. Nämä rajoitukset parantavat oppimistuloksia, ja erityisesti vaikutukset nähdään niillä oppilailla, jotka ovat suoriutuneet heikommin. Tämä on tietysti keskeinen asia, kun me pohditaan, miten oppimiseroja voidaan kaventaa. Kyse ei ole pelkästään yksilön valinnasta eikä yksilövaikutuksista, vaan kyse on semmoisesta ympäristöstä, joka me luodaan, myös kulttuurisesta ja sosiaalisesta ympäristöstä, jonka perusteella me kaikki tietysti toimmme asetamme, ja tietysti nuoret elävät vahvasti siinä ympäristössä siten kuin muutkin nuoret tekevät. Ja kyse ei ole myös-

Punkt i protokollet PR 26/2026 rd

kään edes yksilöhaitoista vaan haitoista meidän koko yhteiskunnalle, jos me emme pysty toimimaan riittävästi ja asettamaan niitä järkeviä reunaehtoja digilaitteiden liialliselle käytölle. Mehän tiedetään, että monessa maassa käyttö on aivan erilaista. Nuorille ei edes hankita kännyköitä monessa Euroopan maassa ennen kuin he ovat todellakin esimerkiksi yläasteikäisiä. Suomessa on ollut aivan erilainen kulttuuri kännykkämaana. Nyt tämä on muuttumassa, ekaluokkalaisille hankitaan esimerkiksi älykelloja hyvin laajasti, mutta kuten puheen alussa totesin, meillä on kyllä tietyllä tavalla tämän osalta myös semmoinen sukupolvi, jolle me ei olla osattu olla aikuisia.

Me ollaan tuettu kännykkärajoituksia myös kunnissa. Me ollaan tehty paljon ja laajasti töitä poliittisesti sen eteen, että me ollaan saatu tämä nykyinen lainsäädäntö. Siinä valitettavasti on ihan selkeitä aukkoja. Siellä ei ole välituntien osalta riittävää selkänöjää, ja nämä käytännöt ovat erilaisia kouluissa. Tätähän myös vastalauseessa, kun tämä lainsäädäntö oli käsittelyssä, muun muassa vihreät kannattivat, elikkä oltaisiin haluttu laajentaa kännykkärajoitukset myös välitunneille, mutta se ei silloin menestynyt.

Näen tämän edustaja Sipsosen esityksen erittäin hyvänä, ja toivon, että se etenee, kun me sitä päästään käsittelemään. On tärkeätä, että me luodaan niitä pelisääntöjä ja digirauhaa myös toiselle asteelle. Tätä ovat opiskelijat itsekin toivoneet. Meillä Helsingissä on paljon nuoria ja lapsia, ja esimerkiksi lukiolaiset ovat esittäneet huolensa siitä, että meillä on aivan liian paljon digimateriaalia lukioissa käytössä. Me toivotaan ja ollaan tehty töitä sen eteen jo, että saadaan sinne lisää oppikirjoja, koska nimenomaan nuoret ovat myös itse tätä toivoneet. On myös niin, että nyt kun tälle esitykselle laajentaa kännykkäkieltoa toiselle asteelle on yhä enemmän tukea, niin on aivan selvää, että se palaute koskee myös ammatillista oppimista, ja siellä myöskin nämä keskittymisongelmat, somekuormitus ja unihäiriöt, näkyvät.

Toivon todella — koska tälle asialle on ollut laaja poliittinen yhteisymmärrys ja näkemys siitä, että me tarvitaan digirauhaa nuorille — että tämä lakialoite etenee, ja ainakin itse aion tehdä töitä sen eteen. Me pystytään tarjoamaan parempaa arkea nuorille ja lapsille. Me nähdään se jo nyt kouluissa. Välitunneilla on enemmän vuorovaikutusta: siellä pelataan, siellä urheillaan enemmän sen sijaan, että kaikki ovat tämän laitteen äärellä, vaikkakin vierekkäin. Mutta kuten vastalauseessa hyvin todettiin tämän lain käsittelyssä kännykkärajoituksista, niin kyseessä on kyllä valitettavasti usein myös epäsosiaalinen media. Meillä aikuisilla on vastuu tehdä tutkittuun tietoon pohjautuvia päätöksiä, jotka antavat lapsille ja nuorille aikaa tehdä muutakin. — Kiitos.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Kaleva.

18.58 **Atte Kaleva kok:** Kiitos, arvoisa puhemies! Ihan ensiksi haluan kiittää edustaja Sipausta tästä hyvästä lakialoitteesta. On hienoa, että tällainen tehdään. Minä luulen, että varmasti Orpon hallituksen kaikkein pidetyin ja laajimmin kannatettu laki, joka on saatu voimaan, on tämä kännykkäkielto peruskouluissa. Minä olen itse kuullut siitä pelkästään positiivista palautetta, ei mitään negatiivista ole sanottu.

Silloin kun itse olin varusmieskouluttaja — palvelin siis upseerina Puolustusvoimissa — niin käskin alokkaita, kun he tulivat sinne palvelukseen, että palveluksessa ei pidetä kännyköitä mukana. No, tämä käsky oli näitten alokkaitten mielestä ihan kammottava, ihmisoikeuksien ja perustuslain vastainen, ja oli heidän mielestään ikävää, että joutui tällä tavalla tekemään. Mutta itse asiassa sitten sen alokaskauden jälkeen — sen kahden kuukau-

Punkt i protokollet PR 26/2026 rd

den jälkeen, kun he lähtivät sieltä kuka mihinkin jatkokoulutukseen — hyvin moni tuli kiittämään minua siitä ja sanomaan, että sen takia, että kännykät eivät olleet heillä mukana palveluksessa, heidän piti tutustua toisiin, saada uusia kavereita, ryhmäytyä hyvin nopeasti. Kaikki tämä olisi ollut hankalampaa, jos olisi katsonut kännykkää nenä kiinni siinä.

Nyt sehän, että tämä sama ollaan tuomassa tässä tämän lakialoitteen kautta myös sinne toiselle asteelle — ihan niin kuin täällä on pidetty hyviä puheenvuoroja tässä salissa — on hyvä juttu. Täytyy kiittää silloin, kun sen aika on. Ja nyt se aika kyllä on tässä, koska tämä on sellainen tietyllä tavalla vitsaus, joka ei koske vain meidän nuoria, siis toisen asteen opiskelijoita, eikä lapsia, niitä peruskouluopiskelijoita, vaan se koskee kyllä meitä ihan kaikkia. Minkälainen kuva me annetaan omille lapsillemme, omille nuorillemme, jos itsekin on koko ajan siellä kännykällä? Millä siinä sitten kiellät sitä muilta? Ei, vaan kyllä täytyy elää niin kuin opettaa. Siksi ne ajatukset täällä siitä, että pyritään siihen, että ollaan enemmän fyysisesti, ihan oikeasti naamatusten kanssakäymisessä toinen toisemme kanssa, ovat kyllä läpi yhteiskunnan erittäin kannatettavia ajatuksia.

Sen takia tämä edustaja Sipsen lakialoite, jossa pyritään tuomaan tämä hyvä idea sinne toiselle asteelle, on kyllä kannatettava. Tässä haluan sen kannatuksen antaa, vaikka minulekin kävi niin kuin edustaja Hamarille tässä, että se allekirjoitus meni ohi, kun se linkki tulee niin nopeasti, että jos ei siihen heti reagoi, niin sitten sitä ei huomaa. Tässä kannatan tätä kyllä lämpimästi. — Kiitos.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Siponen.

19.00 **Markku Siponen kesk:** Kiitoksia, arvoisa rouva puhemies! Kiitokset kaikille erittäin hyvistä puheenvuoroista. — Täällä on nostettu Holopaisen puheenvuorossa perusopetuslaki ja siellä nämä välitunnit. Kuulun itsekin samaan ryhmään, ja meidän porukalla olisi ollut valmiutta viedä tämä koskemaan myöskin niitä välitunteja siellä perusopetuksen puolella. Tietenkin itse, liikunnanopettajana varsinkin, ajattelen, että välituntien olisi hyvä olla myöskin sitä liikkumista varten, ja kännyköitten kanssa yleensä vähemmän liikutaan. Toki siellä on sitten perusteita myöskin sille, miksi olisi hyvä joissakin tilanteissa päästä puhelimelle, mutta yhtä kaikki mielelläni olisin kyllä perusopetuksen puolella valmis laajentamaan sitä koskemaan koko koulupäivää, myös ruokailuja ja välitunteja.

Sitten käytiin keskustelua siitä, mistä tämä aloite lähti liikkeelle, ja oikeastaan omakohtaisesti tietysti opettajana oli aika tärkeä se viesti, mikä tuli opettajilta. Tietenkin siihen vaikuttaa yhtenä, niin kuin muun muassa Kaleva nosti esille aivan oikein, perusopetuksen kännykkäkielto, mikä on ollut erittäin hyvä säädös ja mikä taisi saada kannatuksen kaikilta ryhmiltä myöskin täällä eduskunnassa. Sen jälkeen on oikeastaan voimistunut keskustelu tästä toisesta asteesta. Ehkä siinä aluksi oli vähän epävarmuutta ja arkailua sen suhteen, onko järkevää lähteä laajentamaan toiselle asteelle. Siellä on jo vähän vanhempia oppilaita, joitten pitäisi ottaa itse vastuuta, mikä on ihan totta, mutta kuitenkin sielläkin puhutaan edelleen 16-vuotiaista ja siitä ylöspäin, nuorista. Kyllä me aikuisinakin tietenkin jokainen omakohtaisesti tiedetään se, että ei meistä varmaan kenellekään olisi pahitteeksi, että sitä kännykän käyttöä vähän rajoitettaisiin, varsinkin silloin, jos ollaan oppimassa, oppimistilanteessa, oppitunneilla. Kyllä opettajilta on tullut se... [Välihuuto] — Aivan, eduskunnassa varmaan jokainen meistä edustajista saa paljon viestiä tästä aiheesta. — Se opettajien viesti on ollut se, että kyllä tätä kannattaisi myöskin toiselle asteelle laajentaa, ja todellakin myöskin OAJ on tullut samaan loppupäätelmään.

Punkt i protokollet PR 26/2026 rd

Näitä perusteluja vielä, miksi tätä aloitetta lähdettiin tekemään: Tietenkin se häiritsevää käyttöä siellä oppitunneilla. Tämä nettikiusaaminen — kiusaaminen voi kuulostaa siltä, että se on enemmän alakoulujen ja perusopetuksen juttu, mutta kyllä sitä tapahtuu vanhempienkin keskuudessa nimenomaan siellä sosiaalisessa mediassa. Sitten ehkä tämäkin hyvä perustelu vielä, että tietyllä tavalla tulee nuorille myöskin selväksi se selkeä ero siinä, milloin ollaan kouluajalla, milloin ollaan vapaa-ajalla, milloin se kännykän käyttö on suotavaa, milloin se ei ole, kun päästään erottelemaan, että oppitunnilla kun ollaan, niin se on oppimista varten. Silloin jos sitä puhelinta ei käytetä oppimistarkoitukseen, niin sen on parempi olla sitten poissa käytöstä [Puhemies koputtaa] oppituntien aikana. Ja vielä tähän ammatilliseen koulutukseen liittyen, että kyllähän tämä on siellä monesti myöskin turvallisuuskysymys: jos siellä opitaan jotakin ammatillista taitoa, niin harvemmin niiden taitojen opetteluun kännykkää tarvitaan. Se myöskin vielä perusteena. — Kiitoksia.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Kosonen.

19.04 **Hanna Kosonen kesk:** Arvoisa puhemies! On kiva kuulla, että täällä on näin paljon tälle meidän lakialoitteelle kannatusta. Olisin vielä tähän keskusteluun, jota ei ehkä tullut esille, nostanut täysi-ikäisyyden, josta olen kuullut joitakin nurinoita tai kysymyksiä, että voiko se olla voimassa myös täysi-ikäisillä, joita nyt sitten lukio- ja ammatillisessa koulutuksessa myös on mukana. Mutta itse en kyllä näe hirmu suurta oikeudellista ongelmaa, onko täysi-ikäinen vai nuorempi, kun onhan meillä nyt muitakin lakeja ja sääntöjä ihmisten toiminnalle. Ihan täysi-ikäisillä myös, nuorilla, lapsilla, kaikilla on samat säännöt olemassa. Tässä ei pitäisi olla iällä väliä, vaan tietysti sillä, millä tavalla siellä oppilaitoksissa sitten tullaan toimimaan.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Kaleva.

19.05 **Atte Kaleva kok:** Kiitos, arvoisa puhemies! Nimenomaan armeijassa nämä varusmiehet ovat täysi-ikäisiä. Silloin aikanaan oli niin, että saattoi hakea jo ennen 18 vuoden täyttämistä eli 17-vuotiaana varusmiespalvelukseen, mutta tästähän katsottiin, että he ovat lapsisotilaita, ja me jouduttiin sitä siirtämään niin, että vasta 18 vuotta täyttäneet voivat sinne tulla. Heillä oli ihan tämä sama juttu, niin kuin sanoin aikaisemmassa puheenvuorossa, että sitä kovasti kritisoitiin, ja minuakin syytettiin natsiksi ja ties miksi siellä, kun tällaisia kauheita kieltoja asetettiin. No, armeijassa se on helppoa, koska voi antaa sotilaskäskyn ja kieltää, että palveluksessa ei ole kännykät mukana. Mutta sen kahden kuukauden jälkeen, sen alokasajan jälkeen, kaikki tulivat kiittämään, ketkä tulivat sanomaan. Sanoivat, että kiitoksia, tämä oli erittäin hyvä juttu, koska he eivät itse pystyneet siihen, mutta sitten kun se käskettiin ja kenelläkään ei ollut niitä, niin eivät he sitten niitä kauheasti kaivanneetkaan. Eli en näe, että tämä täysi-ikäisyys tässäkin tulisi olemaan mikään sen isompi ongelma. Kyllä uskon, että tämä lakialoite voi silti mennä läpi. — Kiitos.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Lyly.

19.06 **Lauri Lyly sd:** Arvoisa rouva puhemies! Tämä on niin mielenkiintoinen aihe, kun tästä on lähipiirissä kokemuksia. Lapsenlapset ovat tämän ikäisiä, ja nyt kun on ollut tuolla perusopetuksessa kännykkäkielto olemassa, niin siitä on vain hyviä kokemuksia, ja siitä

Punkt i protokollet PR 26/2026 rd

palautteesta, mitä siitä saadaan. Tämähän on vain hyvä jatkumo siihen, mitä siellä on tehty. Itse näen kaikkein tärkeimmäksi asiaksi sen, että oppimisympäristö rauhoittuu myös tältä osin. Se on se ydinkysymys tässä, että ne ihmiset ja lapset siellä oppisivat ja kuuntelisivat opetusta ja osallistuisivat siihen vuorovaikutteiseen opiskeluun. Sitten ehkä ne sosiaaliset taidotkin siinä samalla kasvavat, kun joutuu kasvotusten käymään niitä kysymyksiä läpi, ja se on sitten myöhemmässä elämässä erittäin tärkeä asia. Siinä mielessä tämä lakiesitys, joka nyt tässä on, on ihan kannatettava ja sitä kannattaa viedä eteenpäin. Toivottavasti tämä saa myönteisen päätöksen sitten jatkossa.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Meillä alkaa loppua tähän käytettävissä oleva aika, mutta vielä edustaja Siponen, ja sen jälkeen jos tulee puheenvuoroja, keskeytetään keskustelu ja siirrytään toiseen asiaan.

19.07 **Markku Siponen kesk:** Kiitos, arvoisa rouva puhemies! Aivan lyhyt puheenvuoro siitä, mistä en äsken vielä tuossa muistanut mainita: Tässä tuli muutamissa puheenvuoroissa tämä jatkumo, ja oikeastaan tätä haluan vielä itsekin tässä alleviivata. Kuulostaa, että tälle on aika laajaa tukea eri ryhmissä, voisinkin olettaa. Tietenkin nyt on Orpon hallitusohjelman viimeinen vuosi käynnissä, ja onko realismia enää lakimuutosta saada tällä aikataululla eteenpäin, mutta kun kuuntelee keskustelua täällä, niin voisi hyvin olettaa, että tällä olisi sitten jatkossa hyvät mahdollisuudet edetä, kun meillä on vielä enemmän tietoa tästä perusopetuksen muutoksesta ja sitä kautta kuulostaa, että koko ajan tuki myöskin näitä toisen asteen rajoituksia kohtaan kasvaa. — Haluan vielä kiittää kaikkia erittäin hyvästä ja rakentavasta keskustelusta tämän aloitteen osalta.

Andre vice talman Tarja Filatov: Debatten och behandlingen av ärendet avbryts. Behandlingen av ärendet fortsätter i detta plenum efter de övriga ärendena på dagordningen.

Riksdagen avbröt behandlingen av ärendet klockan 19.08.

Riksdagen fortsatte behandlingen av ärendet klockan 19.29.

Andre vice talman Tarja Filatov: Nu fortsätter behandlingen av ärende 5 på dagordningen som avbröts tidigare under detta plenum.

Debatten fortsätter. — Ledamot Holopainen.

19.29 **Mari Holopainen vihr:** Arvoisa rouva puhemies! On äärimmäisen tärkeää ja hienoa, että on laaja poliittinen yhteisymmärrys siitä, että digirajoituksia tarvitaan meidän nuoremme ja myös aikuisten tueksi.

Yksi näkökulma, josta emme ole täällä vielä laajasti keskustelleet tänään, on se, että algoritmeilla, puhelinten käytöllä, sillä, että nuoret viettävät erittäin paljon aikaa somessa keskimäärin ja hakevat sieltä myös uutisia, on myös laajoja yhteiskunnallisia vaikutuksia ajatteluun. Me nähdään jo nyt ja ollaan nähty jonkin aikaa, että nuorten asenteet ja arvot eriytyvät niin, että nuoret naiset ovat arvoiltaan yhä enemmän liberaaleja ja nuoret miehet yhä konservatiivisempia, ei pelkästään Suomessa vaan laajemminkin. On tietysti hienoa,

Punkt i protokollet PR 26/2026 rd

että nuoret pääsevät erilaisen tiedon äärelle ja he pystyvät itsekin tuottamaan tietoa — tämä on tervetullut muutos — mutta taustalla on kuitenkin tunnistettava se, että nämä somejätit, teknologiayhtiöt, hyvin epäavoimesti ohjaavat hyvin laajasti sitä, miten ja millaista sisältöä me nähdään. Tällä on eittämättä vaikutus myös nuorten ajatteluun.

Tämä ei ole pelkästään hyvä ilmiö, että arvot eriytyvät niin vahvasti, vaan me tarvitaan niiden sosiaalisten kuplien lisäksi myös sellaista yhteistä keskustelukulttuuria, jossa nämä ajatukset kohtaavat ilman, että sinne tuodaan myöskin väärää tietoa, ihan selvästi myös disinformaatiota. Ja ennen kaikkea on tunnistettava, että me ei olla itse vastuussa siitä käytäjinä vaan meitä ohjaillaan ja meidän ajankäyttöä ja sitä sisältöä ohjaillaan jostain muualta hyvin vahvasti somen kautta.

Tämä ongelma me toki tiedetään, mutta me tarvitaan siihen myös ratkaisuja. Ruutuajan rajoitukset ovat tietysti yksi, samoin se, että nuoret käyttäisivät enemmän aikaa erilaisten lähteiden ääressä, eivät pelkästään siellä somessa ja niiden algoritmien ohjaamina. Mutta kyllä me tarvitaan myös enemmän omavaraisuutta ja enemmän niitä eurooppalaisia pelisääntöjä meille digiajankäyttöön, jotta me emme ole sitten jonkun muun ohjattavissa.

Ihan loppuun haluaisin vielä tuoda esiin sen, että kun olen itsekin puhunut paljon kännykkärajoituksista ja siitä, että me niitä tarvitaan enemmän, niin aina tulee palaute joltain nuorelta, joka sanoo, että me tarvitaan näitä puhelimia, minä olen yksin, me ollaan yksinäisiä, ja se puhelin ja se some ja sinne uppoutuminen on keino paeta siitä yksinäisyydestä koulupäivän tai välitunnin aikana. Minun mielestäni tämä hätä pitää kuulla. Se ratkaisu ei varmasti ole kestävä, että tälle nuorelle tarjotaan mahdollisuus paeta sinne someen eikä mitään muuta apua. [Puhemies koputtaa] Myös tämä meidän täytyy huomioida ja auttaa nuoria saamaan ystäviä ja olla osa yhteisöä.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Viljanen.

19.33 Eerikki Viljanen kesk: Arvoisa rouva puhemies! Niin sanottu kännykkäkielto astui voimaan peruskoulussa viime vuoden elokuussa, ja ainakin minun kuulemani palautteet kiellon vaikutuksista ovat olleet erittäin positiivisia erittäin laajalti. Kielto on nähty hyvänä. Siksin allekirjoitin tämän edustaja Sipsen lakialoitteen, jossa esitetään perusopetuksen hyvien tulosten kannustamana samankaltaisen kännykkäkiellon laajentamista koskemaan myös toisen asteen oppilaitoksia.

Peruskoulun kännykkäkiellon tapaan mobiililaitteiden käyttö toisen asteen opinnoissa olisi sallittua oppitunneilla opettajan tai rehtorin luvalla tai erityisistä terveydellisistä syistä. Joissakin toisen asteen oppilaitoksissa on jo sovittu eritasoisesti tämänkaltaisista kännykkäkielloista, mutta tämä edustaja Sipsen lakialoitteen idea on saada tämä säädöspohja vakaammalle pohjalle. Se tulisi koskemaan kaikkia oppilaitoksia, yhtenäistäisi käytäntöjä ja huomattavasti selkeyttäisi toisten asteen oppilaitosten toimintaa ja pelikenttää.

Toivon todella, että tämä edustaja Sipsen lakialoite johtaa toimenpiteisiin. Tänäkin täällä keskustelussa on puoluekentän eri laidoilta kuultu vain kannustavia puheita, puheenvuoroja, joissa aloitetta on keuhuttu ja toivottu, että se johtaa käytännön toimenpiteisiin. Kannustusta on tullut niin hallituspuolueiden kuin oppositiopuolueidenkin riveistä. Kaikki näkevät tämän asian äärimmäisen tärkeänä. Kuten edustaja Sipsen itse viimeisessä puheenvuorossaan totesi, niin toivottavasti tässä asiassa ehditään vielä toimia tällä vaalikaudella ja asia saataisiin eteenpäin, ettei se jäisi lepäämään yli vuoden päässä olevien eduskuntavaalien, kun sitten taas alkaisi koko tämän asian valmistelu alusta.

Punkt i protokollet PR 26/2026 rd

Riksdagen avslutade debatten.

Riksdagen remitterade ärendet till kulturutskottet.